

allicht 1

TIJDSCHRIFT VAN
DE GEZAMENLIJKE
ENERGIEKOMITEES
ZUID-NEDERLAND

PRIJS: f 1,50

Kempenaren willen Mol niet

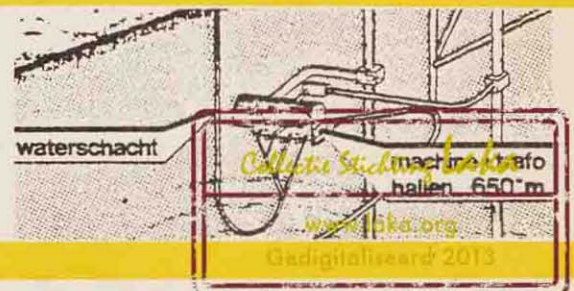
Werkgeversvisie kortzichtig
en zelfzuchtig

Lot kernenergie in België
hangt af van Eurochemic

KATERN:

- ELEKTRICITEIT UIT GASSTROOM
- WITTE STEENKOOL IN LIMBURG

adressen

Limburgs Energiekomitee, Kapittelstraat 6, Sittard,
04990-15385

Milieucentrum Maastricht, Mariastraat 6, 6211 EP
Maastricht, 043-50130

Wim Haarman, Navolaan 6, 6413 CX Heerlen,
045-219173

NIVON, Ringoven 12, 6042 KC Roermond,
04750-29970

SSK Roermond, Ruud van Rosmalen, Roersingel
2B, 6041 KX Roermond, 04750-12047

SSK Venlo, Bert Stoot, van Breestraat 16, 5922 TH
Venlo

WSAW, Wout Scheper, Bassin 10, 6001 GZ Weert,
04950-33234

Energiegroep Mook, Els Hoeben van Berlo,
Lindeboom 29, 6585 BC Mook, 08896-3257

Energiegroep Panningen, Frans Timmermans,
Oranjejstr. 9, 5981 CA Panningen

Energiegroep Kerkrade, P. Schroevers,
Dorotheagracht 31, 6465 EB Kerkrade-West

EKZ, Postbus 208, 4330 AE Middelburg

Marice Verschuren, Royaaldreef 1, 4854 PR Bavel,
076-614666

Energiekomitee Bergen op Zoom, Hof van
Sulzbach 52, 4624 KH Bergen op Zoom,
01640-50558

Wim de Boer J. Hendrikxstraat 22, 5684 XJ Best,
04998-3125

Energiekomitee Breda, Baronielaan 327, 4835 JN
Breda, 076-656754

Frans Giebelen, Jan Vermeerstraat 60, 5753 BR
Deurne

Stroomgroep Eindhoven, Havenstraat 7, 5611 VE
Eindhoven,

André v.d. Velden, Lijsterhof 23, 4921 VR Made,
01626-2465

Energiekomitee Midden Langstraat, Alard Govers,
Anthoniusstr. 119, 5144 AC Waalwijk, 04160-37703

Stroomgroep Oss, Paul Noord, Weverseind 12,
5345 ZP Oss, 04120-23890

Bram Soethoudt, Dr. Schaepmanstr. 6,
Oudenbosch, 01652-4424

Energiekomitee Roosendaal, Odiliadonk 34, 4707/
TK Roosendaal, 01650-41216

Energiegroep Rijen, Schoutstraat 23a, 5121 KA
Rijen, 01612-4248

Stroomgroep 's Hertogenbosch, v.d. Hoopstr. 33,
5224 BK 's Hertogenbosch, 073-134893

Stroomgroep Schijndel, Oost Frieslandstr. 91,
5482 GV Schijndel, 04104-74879

Werkgroep Kalkar, Lange Nieuwstraat 200, 5041 DJ
Tilburg, 013-432269

Werkgroep Stop Atoomplannen Kempen,
De Kransen 37, 5581 AG Waalre, 04904-4609

Wereldwinkel Goirle, Molenstraat 5b, 5051 LD
Goirle, 013-344641

Energiekomitee Zevenbergen, De Meeren 73,
4761 SC Zevenbergen, 01680-26188

Stroomgroep Zundert, Burg. Manderslaan 2,
4881 EJ Zundert, 01696-4484

Brabantse Milieufederatie, Spoorlaan 414, 5038 CG
Tilburg, 013-356225

PPR-Brabant, cobbenhagelaan 558, 5037 DL
Tilburg, 013-632087

PSP-Brabant, Tuinstraat 50, 5038 DC Tilburg

CPN-Brabant, Tweede Donk 14, 5233 HR
Den Bosch

PEK-NBR., Korvelseweg 43, 5025 JB Tilburg,
013-324422

Wise, Tweede Weteringplantsoen 9, 1017 ZD
Amsterdam, 020-255064

LEK, Tweede Weteringplantsoen 9, 1017 ZD
Amsterdam, 020-221366

Strohalm, Oude Gracht 42, 3511 AR Utrecht,
030-314314

Werkgroep LSSK, Oudegracht 42, 3511 AR
Utrecht, 030-314314

Energie Anders, Stationsweg 91, 3151 HR
Hoek van Holland, 01747-5242

Centrum voor Energiebesparing, Schiedamsevest
42e, 3011 BA Rotterdam, 010-149884

VAKS, Consciencestraat 46, 2000 Antwerpen,
031-393868

KOLOFON

"Allicht" is een uitgave van de gezamenlijke energiekomitees van Zuid-Nederland. Deze zetten zich in voor een democratisch, mens- en milieuvriendelijk energiebeleid. Geen "kernenergie of kolen" dus, maar doelmatiger gebruik van energie en zoveel mogelijk aanwending van alternatieven als zon en wind. Daarom richt "Allicht" een kritisch oog op de energieproducenten. Aan regionale ontwikkelingen en activiteiten wordt in ruime mate aandacht besteed.

Ingezonden artikelen of brieven kunnen door de redactie worden bekort. Ondertekende artikelen geven niet noodzakelijk de mening van de redactie weer.

Redactie: Hans Linders, Dirk Stoop, Toon de Laaf, Wim Kersten, Joost van der Aalst, Cees Chamuleau, Hans Beijers, Joost Andrik, Jan Baltussen, René Paré.

Redactieadres: Postbus 8107, 5004 GC Tilburg, telefonisch te bereiken onder nummer: 040-122819 gironummer: 4208201 t.n.v. penningm. Allicht, Tilburg.

Een jaargang omvat minimaal zes nummers en kost f 7,50 p.p. Steunabonnementen kosten f 12,50 abonnementen voor instellingen kosten f 25,-. Oplage: 750

ruim tienduizend handtekeningen

Kempenaren willen Mol niet

Ruim tienduizend handtekeningen werden door de Werkgroep Stop Atoomplannen op 18 december overhandigd aan minister Ginjaar van Volksgezondheid en Milieuhygiëne. De handtekeningen zijn verzameld in het Nederlandse deel van de Kempen in samenwerking met de Stroomgroep Stop Kernenergie uit Eindhoven. De ondertekenaars steunen de eisen van de anti-kernenergiebeweging uit de zuidelijke provincies:

- . geen heropening van de opwerkingsfabriek Eurochemic
- . geen opslag van radioactief afval in de kempische kleilagen
- . geen deelname van 'Mol' aan de voorbereidingen van het kalkarproject.

In een toelichting verwoordde Aad Sweep nog eens de bezwaren: "We zijn bang voor een langzame vergiftiging van het milieu door de konstante lozing van radioactieve stoffen na heropening van Eurochemic. Ook kunnen er ongelukken gebeuren. Als we kijken naar de opwerkingsfabriek in het Franse La Hague, dan lijkt die kans heel reëel! Verder vinden wij het onverantwoord en verontrustend dat de Belgische regering afval wil gaan opbergen in de klei. Het gevaar bestaat dat het afval na verloop van tijd in het grondwater terecht komt en daarmee in ons drinkwater en in het voedsel".

koppelbazen

Onderhoudswerkzaamheden aan installaties in sterk radioactieve omgeving worden vaak verricht door tijdelijke werkrachten. Ook hier werd de situatie in La Hague als voorbeeld genomen. Via een soort uitzendburo's probeert COGEMA, de beheerder van de opwerkingsfabriek, aan tijdelijk personeel te komen, dat de stralende klusjes opknapt.

In het Kempische grensgebied zouden koppelbazen kunnen gaan werven voor Eurochemic. De snel stijgende werkloosheid en de druk op de sociale voorzieningen brengt menigeen in de verleiding om het voor zichzelf niet zo nauw te nemen met de gevaarlijke straling. Zo zou het kunnen gebeuren dat "iemand zich vandaag als Jan Jansen laat opstoken tot zijn jaarlijks toegestane hoeveelheid straling, en morgen hetzelfde doet onder de naam van Piet Pieterse", aldus Aad Sweep.

ginjaar maakt zich niet dik

In zijn antwoord wees de minister op de strakke regels voor de lozing van radioactieve stoffen in het milieu en op het uitgebreide meetnet. De kans op een ongeluk noemde hij uiterst klein. Mocht er toch iets fout gaan, dan zijn er altijd nog rampenplannen om de schade zoveel mogelijk te beperken. "Rond Doel (bij Antwerpen) verschijnt binnenkort een rampenplan", aldus Ginjaar, "en binnen afzienbare tijd zal er ook een rampenplan beschikbaar zijn voor de atoominstallaties in Mol", zo verwachtte hij. Ondanks het feit dat de minister moe was, ontging hem toch niet het hoofdschudden van de atoomtegenstanders, toen hij de rampenplannen goed noemde. "U hebt er geen vertrouwen in dat ze werken, zie ik, maar ik wel", reageerde hij. Wat betreft de grensoverschrijdende vervuiling klopte hij zichzelf op de borst. "Ons treft hier geen blaam. Onze bureaus hebben in deze dezelfde inspraakmogelijkheden als de Nederlandse burger. Helaas is dat omgekeerd nog niet zo. Maar daar wordt aan gewerkt".

risiconalyse

Dik Munnik van de Werkgroep sprak tenslotte zijn verbazing uit over het uitgebreide onderzoek dat de Nederlandse overheid heeft gedaan naar de mogelijke gevolgen voor de gezondheid door de lozingen van de kerncentrale in het Zeeuwse Borssele. Het ging daarbij om het radioactieve edelgas krypton-85. Eurochemic mocht 500 maal meer lozen, en daar is helemaal geen onderzoek naar gedaan!

onderzoek

Ook kondigde hij een onderzoek aan dat de Fysicawinkel van de TH Eindhoven mogelijk zal gaan uitvoeren naar de aanwezigheid van zware metalen - met name de kernsplijtings- en activeringsprodukten door Eurochemic geloosd - in het bezinksel in riviertjes en beekjes in de Kempen. Sommige van deze stoffen worden door levende wezens sterk geconcentreerd en vormen zodoende een onbekend gevaar. Misschien kan het onderzoek een tipje van de sluier oplichten. J.B.

energie uit zuiveringslib

Waterzuiveringsinstallaties zijn her en der in ons land verspreid. Jaarlijks komt er zo'n vijf miljoen m³ nat slib uit deze installaties. Het water, dat na de zuivering schoon genoeg is stroomtweer verder en het vuil blijft als slib achter. Afhankelijk van het type installatie en de samenstelling van het aangeboden vuile water zijn er verschillende verwerkingsmethoden voor dit zuiveringsslib, waaronder een paar, die zelfs energie op kunnen leveren.

De beste manier lijkt om het slib te verwerken tot materiaal om de bodem te verbeteren (het zogenaamde KOMPOSTEREN). Dit bespaart kunstmest en zo dus energie en tevens spaart kompost het milieu. De moeilijkheid hierbij is echter, dat Nederland al verzadigd is van kompost. Het merendeel van het nederlandse huis- en industrieafval wordt namelijk al gekomposteerd en/of gecontroleerd gestort.

Een simpelere mogelijkheid is domweg STORTEN. Maar ook hier is een groot probleem en dat is dat de beschikbare ruimte in ons land haar grenzen nadert. Op een gegeven moment is de vuilnisbelt gewoon vol.

verbranden

Een derde mogelijkheid kan VERBRANDEN van het slib zijn in een speciale oven. In Nederland staan al enkele verbrandingsovens voor het (vaste) afval uit de huishoudens en de industrie. Meteen valt al op, dat het verschil met vast afval is, dat het slib een natte, drassige aangelegenheid is, die niet zomaar brandt. Het kost waarschijnlijk energie, om het slib te drogen, zodat het drogestof-gehalte voldoende verhoogd kan worden. Verder is verbranden nogal duur, tenzij men misschien gebruik maakt van de mogelijkheid om de vuil-

verbrandingswarmte aan te wenden voor elektriciteitsopwekking. Op vele plaatsen echter blijkt dit weinig rendabel te zijn. Bij deze methode moeten uiteraard wel de milieuproblemen goed in de gaten worden gehouden.

biogas

Een andere mogelijkheid is het halen van zogenaamd BIO-GAS (Methaangas) uit het slib. In Tilburg-Oost bestaat al 25 jaar een slibgistinginstallatie. In het slib daar zit 60 á 80 % organisch materiaal. Door een verhitting, worden bacteriën geactiveerd. Deze breken het organisch afval af en er ontstaat bio-gas. Er blijft meer gas over dan er nodig is voor de warmteopwekking om de rotting op gang te brengen. Men heeft het volgende plan met dit overgebleven gas: het bio-gas drijft een gasmotor aan, waaraan een generator is gekoppeld. De generator wekt stroom op, die gebruikt wordt om het zuiveringsproces aan de gang te houden. Zodoende zou de helft van de benodigde elektriciteit bespaard kunnen worden.

In Tilburg-Noord vindt je vlak bij elkaar een industrieterrein, de stadsgewestelijke stortplaats en een waterzuiveringsinstallatie. Hier zit veel meer industrieel afval in het slib. Men heeft hier een volgende energierugwinning bedacht:

Het natte slib wordt uitgeperst en er blijft droog slib en een hoeveelheid verontreinigd water over. Op dit smerige water wil men een vergistingsproces toepassen, voorlopig in een oude olie-tank. Men heeft ook nog in het achterhoofd het eventueel verbranden van het overgebleven droge slib.

Ziehier een paar mogelijkheden om het slib uit zuiveringsinstallaties toch nog ergens voor te gebruiken. Vooral bio-gas lijkt een aantrekkelijke energiewinning. Er zullen in ieder geval binnenkort maatregelen getroffen moeten worden, om het (toenemende) afvalprobleem op te lossen. Alleen maar storten kan niet eeuwig doorgaan. Dit geldt niet alleen voor afval uit huishoudens en de industriën, maar ook voor het slib uit zuiveringsinstallaties. Dat hierbij dan ook nog energie opgewekt kan worden, is natuurlijk mooi mee genomen én noodzaak.

Werkgeversvisie kortzichtig en zelfzuchtig

VNO-aktie vóór kernenergie

De laatste dagen hebben de media gemeld dat het VNO (Vereniging van Nederlandse Ondernemingen) en het NCW (Nederlandse Christelijke Werkgevers) mee gaan doen aan de maatschappelijke discussie rond kernenergie. Hoe is men tot dit standpunt gekomen?

2% groei

In 'n intern vertrouwelijk rapport staat dat ten minste 2% economische groei noodzakelijk is voor het bedrijfsleven. Dit gegeven loopt als 'n "rode" draad door het rapport. Men heeft berekend dat er ten minste 50% extra olieimport zal moeten plaats vinden. Voorts zal in het jaar 2000 het kolenprogramma van de energienota EZ (Ministerie van Economische Zaken) volledig uitgevoerd moeten zijn om deze groei te kunnen realiseren.

Esso, sterk in vooruitgang.

Als conclusie heeft het VNO: "Aangezien de prijsontwikkeling van de olie ongunstig verloopt en het vrij onzeker is dat het kolenprogramma gerealiseerd kan worden, moeten we aan de kernenergie". Verder wordt er aangevoerd dat er meer arbeiders in de olie-industrie nodig zijn terwijl de kernindustrie juist weinig personeel nodig heeft. Uit dit alles zou dan volgen dat de elektriciteitsprijs met ten minste 10% gereduceerd (sic) zou kunnen worden. Aan sommige overwegingen die genoemd zijn twijfel ik.

Ik bestrijd de noodzaak van de economische groei. Stabilisering is beter. Ook mis ik de overwegingen van de Club van Rome, welke stelt dat de wereldvoorraden grondstoffen veel te snel verbruikt worden. Het is onverstandig een economische groei te propageren terwijl de grondstoffen nu al te snel verbruikt worden. De gevolgen daarvan zijn duidelijk: een economische ondergang door grondstoffentekort.

olieprijzen

Dat de olieprijs als raketten de hoogte in schieten is duidelijk.

De oorzaak hiervan is het systeem van vrije markt economie. Degene die er de jaarverslagen van de oliemultinationals op na slaat, komt tot de ontdekking dat die bedrijven nog nooit zulke gigantische winsten hebben gemaakt buiten perioden van olieschaarste. Hierover wordt met geen woord gesproken. Het VNO-NCW vertegenwoordigt immers deze bedrijven. 'n koekje van eigen deeg. Als logische gevolgtrekking blijft er alleen een energiebron over die niet door deze groep (VNO-NCW) alleen gefinancierd wordt, de kernenergie. Men schiet hier zijn doel voorbij. Als we naar het Kalkarproject kijken zien we de geplande budgetten fors overschreden worden.

Het lijkt me onrealistisch om bij de kostenontwikkeling bij de bouw, het draaien met lage rendementen en de afbraak te spreken over 10% prijsverlaging van de elektriciteitsstarieven. Waarom de realisatie van 't kolenprogramma een doodgeboren kindje zou zijn, wordt niet duidelijk gemaakt. De korte termijnvisie van het rapport wordt duidelijk doordat er over het afvalprobleem wordt gezwegen.

vakbeweging

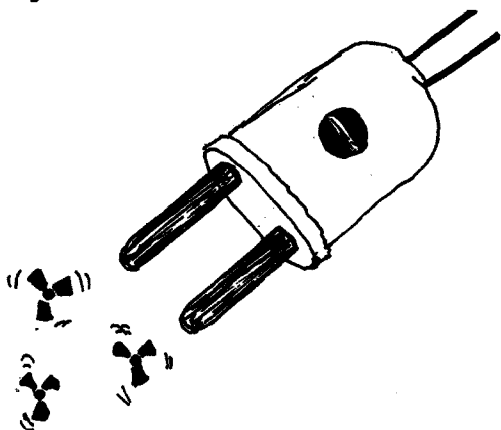
De vakbeweging begint voorzichtig de kernenergie discussie op te starten. Uit artikelen uit diverse bondskrantjes blijkt dat men terughoudend over de toepassing van kernenergie. In het Europese Vakverbond neemt de FNV (Federatie van Nederlandse Vakbonden) een progressief standpunt in ten opzichte

van bijvoorbeeld Zweden. De werkgeversorganisaties hebben daar 'n zelfe pro-kernenergiebureau opgezet. Zij deden dit echter in samenwerking met de vakbonden. Ik hoop dat de FNV deze dwaalrichting niet op zal slaan. 'n beter voorbeeld is de franse CFDT (Confederation Française Des Travailleurs) die de wantoestanden in de kerninstallaties in Cape La Hague aanklaagt.
TdL.

Lot kernenergie in België hangt af van Eurochemic atoomlobby wil snel debat

De heropening van de opwerkingsfabriek Eurochemic in het belgische Dessel is bij wet gebonden aan een Parlementair Besluit. Een debat hierover wordt al sedert 1976 beloofd. De anti-kernenergiebeweging eist dit debat om op die manier een democratisch energiebeleid voor België te krijgen. Nu de opslagbassins voor uitgewerkte splijtstofstaven ook in België vol dreigen te raken, willen ook de elektriciteitsmaatschappijen dat er haast wordt gemaakt met het energiedebat.

Ook de belgische kernindustrie heeft kontrakten voor opwerking van splijtstof met COGEMA (Frankrijk) afgesloten. Hierdoor kan 540 ton bestraalde splijtstof uit België worden opgewerkt in La Hague. Dat is 38% van de totale hoe-

veelheid die tussen 1976 en 1990 uit de reactoren wordt gehaald. Voor de overige 852 ton is nog geen bestemming gevonden. Maar in La Hague is er géén plaats meer voor.

De opslag in koelbassins bij de centrales biedt nog een tijdelijke ruimte om niet direkt met kernenergie te stoppen. Zonder daarvoor toestemming van het parlement nodig te hebben, kan de capaciteit nog wat verder worden uitgebreid. Daarvoor wordt dan gebruik gemaakt van de "compact-lagerung". Deze techniek brengt echter veel risico's met zich mee door de sterk verhoogde stralingsconcentratie en de hoge temperaturen die de splijtstofstaven afgeven. In 1992 is dan toch een verzadigingspunt bereikt voor alle opslagbassins.

Daarom pleit SYNATOM, de maatschappij die de splijtstofcyclus beheert, vóór spoedige heropening van Eurochemic. Door heropening van deze verouderde kleine opwerkingsfabriek zouden de bassins van de centrales in 1995 voor twee derde gevuld zijn met uitgewerkte splijtstofstaven.

Als extra argumenten draagt SYNATOM verder aan het doorbreken van het monopolie en daarmee de afhankelijkheid van COGEMA. Bovendien zal België door die heropening over haar eigen plutonium kunnen beschikken.

plutonium-ekonomie

De achterliggende gedachte bij het Belgisch Nucleair Forum is de beschikking te hebben over de hele splijtstofcyclus. De opwerkingsfabriek is daar het sluitstuk van. De uraniummijnen in Zaïre (voormalige Belgische Congo) zijn voor het grootste deel in belgische handen. Zoals bekend staat in Mol de splijtstofelementenfabriek

FBFC (Franco Belge Fabrication des Combustibles) en met BELGO-NUCLEAIRE beschikt de belgische kernindustrie over kennis en mogelijkheden voor de produktie van plutonium-splijtstof. De uitkomst van deze reeks nukleaire installaties is de SNELLE KWEEKREAKTOR. Daarom moet er haast gemaakt worden met het parlementair debat. Als het aan de industrie ligt, staat België nog aan het begin van het atoomtijdperk. De overheid moet dan wel meewerken. Want vanaf 1982 wordt een begin gemaakt met de liquidatie van Eurochemic. Dan zullen ook daar werknemers moeten afvloeien. En voordat de poorten definitief gesloten zullen zijn, zullen de hoog-gespecialiseerde atoomtechnici uit het land vertrokken zijn. Het pleit voor een spoedig te houden energiedebat is zeer terecht. Al te lang is de energievoorziening - die immers een algemeen belang is - buiten elke parlementaire controle gehouden. Hierdoor is het ook mogelijk geworden dat België voor haar elektriciteitsproduktie naar verhouding het grootste aantal kerncentrales heeft. Over de gevaren en onopgeloste problemen van kernenergie wordt nog altijd niet gesproken. Daardoor heeft de atoomlobby zich nu kunnen verslikken in een teveel aan bestraalde splijtstof. Heropening van Eurochemic is daarvoor slechts een lapmiddel. Op de eerste plaats is de capaciteit van de fabriek slechts 60 ton per jaar. In vroeger jaren dat deze fabriek wel in bedrijf was, is gebleken dat deze produktie niet eens gehaald

kan worden. Dus biedt dit voor de 852 ton bestraalde splijtstof geen enkele oplossing. Verder zijn de aanwezige installaties verouderd. Behalve dat een opwerkingsfabriek al de meest onveilige kerninstallaties bevat, getuige de vele ongelukken in La Hague en Windscale, worden de risico's alleen maar groter door de inwerking van radioactiviteit.

Tot slot zal de kWh-prijs verhoogd moeten worden, omdat de kostprijs van opwerking in Dessel hoger ligt dan in La Hague.

Gaat België akkoord met de heropening van Eurochemic, dan zal SYNATOM snel met een voorstel komen voor een volledig nieuwe en grotere opwerkingsfabriek. Volgens deskundigen van Eurochemic zou dan de capaciteit minstens 300 ton per jaar moeten zijn. De atoomlobby is in de tegenaanval gegaan. Daarom zullen de argumenten tegen kernenergie en tegen opwerking met nog meer kracht naar voren geschoven moeten worden. De bevolking van Windscale en Harrisburg heeft het droeve feitenmateriaal al aangedragen. JVDA

opsporing verzocht

Na enkele jaren geleden het raadsel van Ellen G. te hebben opgelost, zoeken we nu naar de identiteit van ene ANS.

OPSPORING VERZOCHT

Tegen beloning van een exkursie naar Dodewaard op eigen kosten (wij hebben geen budget van 12 miljoen) wordt opsporing verzocht van ANS.

Kenmerken:

- wil niet weten wie zij/hij is
- spreekt en schrijft wartaal
- denkt ongenueanceerd
- heeft meestal oogkleppen op, benevens een plank voor het hoofd
- ruikt vies uit de mond.

Afstand bewaren!

de jo(n)ker van de BMD

Het heeft lang geduurd voordat er zich iemand als joker beschikbaar stelde door het Voorzitterschap van de BMD (Brede Maatschappelijke Discussie) op zich te nemen.

Het werd een "jonkheer".

Jonkheer, joker ....het scheelt niet veel. Af en toe zou je toch weer eens echt kwaad worden.

Moet de voorzitter van zo'n groep dan niet neutraal zijn? Zou je wel denken als je de BMD serieus neemt. Doet U dat óók al lang niet meer? Karakteristiek van de Brauw: Wás, is, en zál vóór zijn. Waarvoor? Nou, daarvoor!

brandstof

Het eerste nummer van Allicht is uit. Een groot aantal exemplaren is nog te verkrijgen op het redaktieadres. Gezocht wordt naar trouwe lezers of mensen die brandstof voor hun kachel nodig hebben.

Het Landelijk Energie Komitee heeft laten onderzoeken welke schakel ontbreekt tussen energiebeweging en vakbeweging. In het bijzonder waar tegenstanders van kernenergie aansluiting kunnen vinden bij de belangen van werknemers in de kernindustrie. Er schijnt geen goede voorlichting over de beroepsrisiko's voor het personeel van kerncentrales te zijn. Bovendien is de controle over stralingsbescherming onder toezicht van de directie. Voor deze laatste is het belangrijker dat de centrale draait, dan dat het personeel wordt opgebrand. Eén dag zonder produktie kost drie ton! Dit biedt een lichtpuntje.

Met het oog op de naderende verkiezingen worden weer allerlei fraaie beloftes gedaan. Het CDA pleit vóór het open houden van de bestaande kerncentrales, voorzichtigheid ten aanzien van nieuwe centrales en ondertekening van het COGEMA-kontrakt. Zitten we toch weer met dat afval opgescheept. Het CDA gelooft zeker niet in de splijtstofketen, waarbij het ene kwaad het andere oproept.

Sluit je aan bij het front tegen aardgasprijzen-verhoging! Met de Nederlandse economie gaat het al lang niet goed. De schatkist is bijna leeg. Daarom was het een slim idee, om de aardgasprijzen aan die van de olie te koppelen. De verwachting voor 1985 is dat één kubieke meter gas dan minstens één gulden kost. Wie kan dat nog betalen? Het gemeentebestuur van Eindhoven vindt deze ontwikkeling ontoelaatbaar. Eindelijk een geluid in het belang van de bevolking. Wie volgt?

signalen over energie

LA HAGUE - dinsdag 6 januari 1981. Op het terrein van de opwerkingsfabriek in het Franse La Hague breekt brand uit in een silo. Pas na vijftien uur wordt hij ontdekt. Woensdag moeten een paar honderd werkers op controle. Eén op de drie blijkt radioactief besmet. De vakbond CFDT meet na het ongeluk een 300 tot 500 maal zo hoge radioactiviteit in de melk uit de streek. Naast cesium is ook strontium en plutonium vrijgekomen, zegt de CFDT. De dag erop wordt er kort gestaakt, voor het eerst door alle vakbonden ondersteund. Resultaat: alle familieleden worden ook op besmetting onderzocht. Voorheen weigerde de directie dat altijd om "paniek te vermijden". De arbeiders eisen een controleorgaan, onafhankelijk van directie en overheid, bestaande uit arbeiders, mensen uit de omgeving van de fabriek, milieuorganisaties en neutrale wetenschappers. 12 januari demonstreren 5000 mensen in Cherbourg tegen de opwerkingsfabriek. De dag ervoor is opnieuw een ongeluk gebeurd. Een vat met uranium en plutonium in zure oplossing stroomde over. De omgeving werd gelukkig niet besmet.

Speciaal rond de verkiezingen zijn een aantal thema-kranten voor jongeren gemaakt. Een van die thema's is energie. Daarin wordt een kort overzicht gegeven van de ontwikkelingen en discussies bij het energievraagstuk. De jeugd komt zelf ook nog aan het woord. Kies zelf of het parlement, akties of eigen energie een oplossing biedt. Meer informatie bij KIES - AKTIEF 073-144919.

Ruim tien jaar geleden werden de protesten tegen INDUVAL in de Peel als bakerpraatjes weggewimpeld. Nu worden dagelijks nieuwe vindplaatsen van bodemverontreiniging gemeld. Vanwege die gevaren worden vergiftigde natuurparken gesloten en woonhuizen ontruimd. Naar opslag van radio-actief-afval in zoutkoepels en kleilagen wordt driftig onderzoek gedaan. LAAT LEKKERKERK EEN LES ZIJN.